

LATVIJAS REPUBLIKAS EKONOMIKAS MINISTRIJA
PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS CENTRS

K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 ♦ tālr. (+371)7388624 ♦ fakss (+371)7388634 ♦ e-pasts: tpkc@apollo.lv

Rīgā

AS „Baltijas Izaugsmes Grupa”,
Reģ. nr.40003291179
Citadeles ielā 2,
Rīgā, LV – 1010

LĒMUMS
par nevienlīdzīgiem un netaisnīgiem
līguma noteikumiem

2007.gada 22.janvārī

Nr.4 -lg

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – *PTAC*) sakarā ar 2006.gada 20.decembra patērētāja iesniegumā sniegto informāciju (pievienoto 2006.gada 30.martā noslēgto Aizdevuma līgumu Nr.0600976/55bb) saskaņā ar *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* (turpmāk – *PTAL*) 25.panta ceturtās daļas 6.punkta noteikumiem, Ministru kabineta 2006.gada 1.augusta noteikumu Nr.632 „*Patērētāju tiesību aizsardzības centra nolikums*” (turpmāk – *Nolikums*) 4.13.apakšpunkta, kā arī Ministru kabineta 1999.gada 13.jūlija noteikumu Nr.257 „*Noteikumi par patērētāja kreditēšanas līgumu*” (turpmāk – *Noteikumi*) 21.punktu ir izvērtējis AS „Baltijas Izaugsmes Grupa” (turpmāk – *Sabiedrība*) ar patērētājiem noslēgto aizdevuma līgumu noteikumu atbilstību *PTAL* un *Noteikumu* prasībām.

PTAC 2007.gada 4.janvāra vēstulē Nr.21 – 04/82 pieprasīja un 2007.gada 12.janvārī saņēma *Sabiedrības* 2007.gada 11.janvāra paskaidrojumu Nr.A-07/02, kurā *Sabiedrība* izteikusi lūgumu pagarināt procesuālo termiņu atbildes sniegšanai. Paskaidrojumam pievienota 2006.gada 18.augustā ar patērētāju noslēgta spēkā esoša aizdevuma līguma Nr.0604127/55i kopija, kuram pievienoti identiski līguma noteikumi kā *Sabiedrības* Vispārējie noteikumi Nr.AL 1.0. Paskaidrojumā sniegta informācija par to, ka līgumi ar tādiem pašiem Vispārējiem noteikumiem Nr.AL 1.0 un tādas pašas formas Pamatnoteikumiem un Maksājuma grafiku ir noslēgti un tiek piedāvāti arī citiem patērētājiem. Paskaidrojumā *Sabiedrība* norāda, ka patērētājiem piedāvātie līgumu projekti ir analogiski pielikumā pievienotajai ar 2006.gada 18.augustā ar patērētāju noslēgta aizdevuma līguma Nr.0604127/55i kopijai.

2007.gada 17.janvārī *PTAC* saņēma *Sabiedrības* 2007.gada 15.janvāra papildus paskaidrojumu Nr.A-07/3. Paskaidrojumā sakarā ar *PTAC* līguma noteikumu izvērtējumu norādīts, ka Vispārējo noteikumu Nr.AL 1.0 (turpmāk – *Līguma noteikumi*) 6.1.apakšpunktā minētā „*pilnīgi visu līgumsaistību izpilde*” tiek interpretēta *Noteikumu* 17.punktā ietvertās tiesību normas kontekstā un neizslēdz

patērētāja tiesības uz taisnīgu kredīta izmaksu samazinājumu. *Sabiedrība* atzīst, ka *Līguma noteikumos* tieši nav norādīts noteikums, kas paredz, ka patērētājam ir tiesības uz taisnīgu kopējo kredīta izmaksu samazinājumu, ja viņš atmaksu veic pirms noteiktā termiņa. *Sabiedrība* paskaidro, ka *Līguma noteikumu* 2.7.apakšpunktā minētā komisija ir fiksēta aizdevuma līguma pamatnoteikumos, par ko var pārliecināties, pielietojot *Noteikumos* noteikto formulu.

Līguma noteikumos minētie vienpusējas atkāpšanās gadījumi ir noteikti atbilstoši *Civillikuma* 1589.pantam. Lai vienpusēji atkāptos no aizdevuma līguma, *Sabiedrība* nekad nav izmantojusi līgumā nepielīgtus atkāpšanās pamatus. *Līguma noteikumu* 4.1.3.apakšpunkta piemērošanā *Sabiedrība* izmanto paša aizņēmēja vai galvnieka sniegto informāciju. Šī, 4.1.4. un 4.1.5.apakšpunkta piemērošana atbilst *Sabiedrības* riskam un vispārējai kreditēšanas praksei, jo nepārtrauktā riska stāvoklī atrodas tikai viena puse – *Sabiedrība*, riskējot neiegūt aizdoto kredītu.

Līguma noteikumos minētie līgumsodi nebūtu uzskatāmi par pārmērīgiem, jo *Sabiedrības* piedāvātie produkti ir saistīti ar paaugstinātu risku, tā kā kredīti visbiežāk tiek izsniegti bez nodrošinājuma. Līgumsods nav ietverts peļņas vai iedzīvošanās nolūkā, bet gan pilda preventīvu funkciju, par ko liecina arī *Sabiedrības* darbības, samazinot pieprasītā līgumsoda apmēru E.Kaktiņam.

Sabiedrība saskaņā ar *Līguma noteikumu* 4.2.apakšpunktu neiegūst pirms galējā līguma izpildes termiņa gan parāda pamatsummu, gan procentus, jo reālā naudas atgūšana piespiedu izpildes ceļā visbiežāk pārsniedz sākotnēji nolīgto galējo līguma izpildes termiņu. *Sabiedrība* visus trīs līgumsodus nepiemēro par vienu un to pašu periodu, bet gan piemēro secīgi, konkrētā lietas stadijā, pildot atšķirīga līmeņa preventīvo funkciju.

PTAC kompetencē saskaņā ar *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* (turpmāk - *PTAL*) 25.panta ceturtās daļas 6.punkta noteikumiem ietilpst patērētāju tiesību ievērošanas uzraudzība līgumu projektos un līgumos, ko patērētāji slēdz ar ražotājiem, pārdevējiem vai pakalpojumu sniedzējiem, arī normatīvajos aktos paredzēto darbību veikšana, lai ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs grozītu līguma projektu vai pārtrauktu pildīt līguma noteikumus, ja līguma projektā vai noslēgtajā līgumā konstatēti netaisnīgi vai neskaidri noteikumi. Patērētāja tiesību pārkāpumi uzskaitīti *PTAL* 3.pantā. Ņemot vērā iepriekš minēto, *PTAC* savas kompetences ietvaros ir izvērtējis *Līguma noteikumus*, kā arī saņemtos paskaidrojumus, un norāda sekojošo:

1)Saskaņā ar *PTAL* 3.panta 2.punkta noteikumiem „patērētāja tiesības ir pārkāptas, ja nav ievērots līgumslēdzēju pušu vienlīdzības princips un līguma noteikumi ir netaisnīgi”. Saskaņā ar *PTAL* 6.panta pirmo daļu „ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs **nedrīkst piedāvāt** tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem”.

Saskaņā ar *PTAL* 6.panta piektajā daļā teikto „līguma noteikums vienmēr ir uzskatāms par savstarpēji neapspriestu, ja līgums sastādīts iepriekš un patērētājam nav bijis iespējams ietekmēt attiecīgā līguma noteikumus”. *PTAL* 6.panta septītā daļa nosaka, ka „ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs apgalvo, ka līguma noteikumi ir savstarpēji apspriesti ar patērētāju, viņa pienākums ir to pierādīt”.

Par apspriestiem līguma noteikumiem uzskatāmi līguma noteikumi, par kuriem līgumslēdzēji savstarpēji apspriežot (savstarpēji apmainoties viedokļiem) ir vienojušies. Līdz ar to parakstīts līgums pats par sevi nav pietiekams pierādījums tam,

ka līgumslēdzēji savstarpēji apsprieda katru līguma noteikumu atsevišķi (sk., Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 7.marta spriedums lietā Nr.C30519003 motīvu daļas 14.punktu).

PTAC secina, ka no *Sabiedrības* paskaidrojumiem izriet, ka starp *Sabiedrību* un patērētājiem ir noslēgti aizdevuma līgumi ar identiskiem vispārējiem noteikumiem – *Līguma noteikumiem*, par ko liecina arī *PTAC* rīcībā esošo ar patērētājiem noslēgto līgumu kopijas. *Sabiedrība* atzīst, ka šādus aizdevuma līgumu projektus piedāvā arī citiem patērētājiem. Līdz ar to *PTAC* secina, ka *Sabiedrība* patērētājiem piedāvā jau iepriekš sastādītus tipveida līgumus, kuru noteikumi (izņemot to būtiskās sastāvdaļas) atbilstoši *PTAL* 6.panta piektās daļas noteikumiem vienmēr uzskatāmi par neapspriediem.

2) *PTAC* secina, ka starp patērētājiem un *Sabiedrību* noslēgtie aizdevuma līgumi, kā arī piedāvātie aizdevuma līguma projekti atbilstoši *PTAL* 8.panta pirmās daļas noteikumiem ir patērētāja kreditēšanas līgumi, jo patērētāji saņem no *Sabiedrības* naudas līdzekļus aizdevuma veidā. Tādējādi arī uz tiem attiecināmas *Noteikumu* prasības (t. sk., prasības par tajos ietveramo informāciju).

PTAC secina, ka *Līguma noteikumos* nav ievērotas *Noteikumu* 11.5.apakšpunkta prasības – nosacījums, ka „...patērētājam ir tiesības uz taisnīgu kopējo kredīta izmaksu samazinājumu, ja viņš atmaksu veic pirms noteiktā termiņa”, jo *Līguma noteikumu* 2.4.apakšpunktā norādīts, ka „Aizņēmējam ir tiesības izpildīt no *Līguma izrietošās saistības pirms termiņa*”, bet nav norādīts, ka patērētājam šādā gadījumā ir tiesības maksāt procentus un visus maksājumus tikai par to laikposmu, līdz kuram patērētājs nokārto savas kredītsaistības. Turklāt *Līguma noteikumu* 6.1.apakšpunktā noteikts, ka aizdevuma līgums izbeidzas tikai ar pilnīgi visu līgumsaistību izpildi, nepieļaujot iespēju izmantot *PTAL* 8.panta trešajā daļā un *Noteikumu* 17.punktā noteiktās tiesības.

PTAC norāda, ka, tā kā *Noteikumi* paredz obligātās informācijas iekļaušanu patērētāja kreditēšanas līgumā (t.i., *Noteikumu* 11.5.apakšpunktā minētā informācija), tad minētā informācija ir jāiekļauj. Turklāt tādējādi patērētājs var tikt informēts par savām likumīgajām tiesībām – veikt kredīta atmaksu ātrāk nekā to paredz līguma termiņš un to, ka šādā gadījumā patērētājam ir tiesības maksāt procentus un visus maksājumus tikai par to laikposmu, līdz kuram patērētājs nokārto savas kredītsaistības.

PTAC uzskata, ka nav pieļaujams *Noteikumu* prasības pakārtot tikai iespējamai līguma noteikumu interpretācijai. Līdz ar to *Sabiedrības* pienākums ir iekļaut patērētājiem piedāvātajos kreditēšanas līgumos *Noteikumu* 11.5.apakšpunktā noteikto informāciju.

3) *Līguma noteikumu* 4.1.apakšpunktā noteikti gadījumi, kad *Sabiedrība* ir tiesīga vienpusēji atkāpties no noslēgtā līguma, savukārt ***Līguma noteikumu 4.1.3.apakšpunkts*** paredz *Sabiedrībai* šādas tiesības gadījumā, ja „...Galvotāja vai Aizņēmēja ikmēneša ienākumi ievērojami samazinās...”

PTAC norāda, ka *Civillikuma* 1587. un 1589.panta noteikumi pieļauj līgumslēdzēju pušu tiesības atkāpties no attiecīgā līguma tikai stingri noteiktos gadījumos. *Sabiedrības* paskaidrojumā *PTAC* norādīts, ka šādā gadījumā *Sabiedrība* izmanto paša aizņēmēja vai galvnieka sniegto informāciju. No minētā *Līguma noteikuma* nav saprotams, pēc kādiem kritērijiem *Sabiedrība* vērtē galvotāja vai aizņēmēja ikmēneša ienākumu samazināšanos, tādējādi ir iespējams vērtējums pēc subjektīviem faktoriem, kas *Sabiedrībai* atļauj savas tiesības izmantot pretēji labas ticības principam. Līdz ar to *Līguma noteikumu* 4.1.3.apakšpunkta noteikums, kas

paredz, ka *Sabiedrība* ir tiesīga vienpusēji atkāpties no ar patērētāju noslēgta aizdevuma līguma, ja „...*Galvotāja vai Aizņēmēja ikmēneša ienākumi ievērojami samazinās...*” būtu jāprecizē.

4)Līguma noteikumu 4.1.5.apakšpunkts paredz *Sabiedrības* tiesības vienpusēji atkāpties no *Līguma*, ja „*pret Aizņēmēju vai Galvotāju ir celta prasība tiesā....*”

PTAC norāda, ka šāds *Līguma noteikums Patērētāju* nostāda ievērojami nelabvēlīgākā stāvoklī kā *Sabiedrību*, jo paredz *Sabiedrības* tiesības atkāpties aizdevuma līguma jebkādas, jebkāda apmēra prasības celšanas tiesā pret patērētāju vai galvinieku. Turklāt šādas darbības tiek pieļautas pirms tiesas sprieduma stāšanās likumīgā spēkā. *PTAC* norāda, ka šāds noteikums ļauj *Sabiedrībai* izmantot savas tiesības pretēji labas ticības principam, piemēram, gadījumā, kad tiek celta nepamatota prasība, kā arī gadījumos, ja celtās prasības summa ir tik maza, ka *Patērētājam* vai galviniekam nelabvēlīgs tiesas spriedums neietekmē un neapgrūtina no *Līguma* izrietošo saistību izpildi. Tādējādi *PTAC* uzskata, ka šāds *Līguma noteikums* pretēji *Sabiedrības* paskaidrojumā norādītajam neatbilst *Sabiedrības* riskam.

Līdz ar to *Līguma noteikumu 4.1.5.apakšpunkta* noteikums, kas paredz, ka *Sabiedrība* ir tiesīga vienpusēji atkāpties no aizdevuma līguma, ja „*pret Aizņēmēju vai Galvotāju ir celta prasība tiesā..*” saskaņā ar *PTAL 5.panta* otrās daļas 5.punkta un 6.panta trešās daļas 1.punkta noteikumiem ir netaisnīgs līguma noteikums.

5)Līguma noteikumu 5.3.apakšpunkts paredz, ka „*Ja iestājas kāds no Līguma 4.1.punktā minētajiem apstākļiem, tad Aizņēmējam ir pienākums nekavējoties samaksāt Aizdevējam līgumsodu divdesmit piecu procentu (25%) apmērā no neatmaksātās Aizdevuma summas.*”

Līguma noteikumu 5.4.apakšpunkts paredz, ka „*Ja iestājas kāds no Līguma 4.1.punktā minētajiem apstākļiem un Aizņēmējam ir neizpildītas finansiālas saistības pret Aizdevēju, un parāds netiek septiņu (7) dienu laikā pēc Aizdevēja brīdinājuma saņemšanas atmaksāts, tad Aizņēmējam ir jāmaksā Aizdevējam līgumsods trīs procentu (3%) apmērā no neatmaksātās Aizdevuma summas daļas par katru nākamo šī pienākuma kavējuma dienu līdz visas parāda summas pilnīgai samaksai.*”

PTAC norāda, ka saskaņā ar *PTAL 6.panta* trešās daļas 4.punkta noteikumiem par netaisnīgu uzskatāms līguma noteikums, kas paredz neproporcionāli lielu līgumsodu. *PTAC* norāda, ka civiltiesību doktrīnā valda uzskats, ka “*domājams, ka Latvijā, vadoties no labiem tikumiem, pārāk lielu līgumsodu varētu atzīt par netaisnu*” (K. Torgāns: Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.-2400.p.) R: Mans Īpašums, 2000, 225.lpp.). *PTAC*, vērtējot līgumsoda proporcionalitāti, ņem vērā arī *PTAL 5.pantā* noteikto līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, no kā izriet, ka, vērtējot līgumsoda apmēru, jāievēro arī labticīguma prasības, kā arī tas, ka līgumsoda apmērs nedrīkst būt tāds, kas nostāda patērētāju neizdevīgā stāvoklī, t.i., līgumsods nedrīkst būt paverdzinošs vai nesamērīgi liels. Tāpat arī, vērtējot līgumsoda proporcionalitāti, jāvadās arī no samērīguma kritērija, kas izriet no labas ticības principa, ievērojot, ka “*pie samērīguma noteikšanas jāņem vērā visas kreditora intereses un parādnieka spējas*” (K. Torgāns: Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.-2400.p.) R.: Mans Īpašums, 2000, 225.lpp.). Turklāt, ņemot vērā civiltiesībās pastāvošo labas ticības principu, līgumsods nevar tikt izmantots iedzīvošanās nolūkā, lai „*pelnītu*” uz patērētāja rēķina.

Tādējādi *PTAC* kā kritēriju līgumsoda proporcionalitātes izvērtēšanai ņem vērā *Sabiedrības* intereses (saņemt atpakaļ aizdoto naudas summu, kā arī iegūt peļņu procentu veidā) un patērētāja spējas izpildīt ne tikai līgumsaistības, bet arī apmaksāt līgumsodu, kā arī samērīgumu starp abiem iepriekš minētajiem kritērijiem.

PTAC secina, ka gadījumā, ja aizdevuma līgums tiek laužts *Līguma noteikumu* 4.1.apakšpunktā minēto iemeslu dēļ, *Sabiedrība* iegūst līgumsodu 25% apmērā no neatmaksātās aizdevuma summas, savukārt gadījumā, ja aizņēmējam ir kādas neizpildītas finansiālas saistības pret *Sabiedrību*, aizņēmējam ir jāmaksā aizdevējam vēl viens - papildus līgumsods 3% apmērā no neatmaksātās aizdevuma summas daļas par katru nākamo šī pienākuma kavējuma dienu, kas pieļauj dubulta līgumsoda pieprasīšanu no patērētāja. Tādējādi *PTAC* pretēji *Sabiedrības* norādītajam secina, ka dubultais līgumsods var tikt pieprasīts jebkurā gadījumā, ja tiek izpildīti divi nosacījumi:

1) aizdevuma līgums tiek laužts kāda no *Līguma noteikumu* 4.1.apakšpunktā norādīto iemeslu dēļ;

2) aizņēmējam ir kādas neizpildītas finansiālas saistības pret *Sabiedrību*.

Tādējādi, piemēram, ja parāda pamatsumma ir Ls 1200,00, gada procentu likme ir 10% (kopā Ls 1320,00, ar nosacījumu, ka nav maksas par līguma noformēšanu, kā arī citi papildus maksājumi), *Sabiedrība* izmanto savas pielīgtās tiesības – vienpusēji atkāpties no aizdevuma līguma un parāda atlikusī summa ir Ls 300,00, tad *Sabiedrība* papildus aizdevuma līguma pamatsummai, kā arī procentiem par aizdevuma lietošanu, saņem Ls 75,00 kā līgumsodu, kā arī papildus līgumsodu 3% apmērā no neatmaksātās aizdevuma summas - Ls 9,00 par katru nokavēto dienu (ja iestājas abi no iepriekš minētajiem nosacījumiem). Tādējādi, ja patērētājs parāda maksājumus būs nokavējis vairāk nekā mēnesi, tad *Sabiedrība* atgūst parāda (nokavētā maksājuma) pamatsummu. *PTAC* norāda, ka tādējādi līgumsods var pat vairākkārt pārsniegt parāda pamatsummu, jo līgumā nav ietverts ierobežojums līgumsoda apmēram. Tiesību zinātnē teikts, ka „nereti līgumsoda apmērs izrādās tāds, kas ekonomiski iznīcina parādnieku. Runa ir par procentos par katru nokavējuma dienu noteiktu līgumsodu.” (Torgāns K. raksts *Līgumsoda modernizācijas ceļi*. Grām. Saistību izpildes juridiskais nodrošinājums. Latvijas Universitātes Zinātniskie raksti. Rīga, Latvijas Universitāte. 1999.gads, 66.lpp). Tāpat arī *PTAC* secina, ka *Līguma noteikumu* 5.4.apakšpunkts pieļauj situāciju, kad līgumsods var tikt pieprasīts arī no *Līguma* 5.3.apakšpunktā noteiktā līgumsoda, ja patērētājs to *Līguma* 5.4.apakšpunktā noteiktajā termiņā nemaksā *Sabiedrībai*.

Vienlaikus *PTAC* secina, ka saskaņā ar *Līguma noteikumu* 4.2.apakšpunkta noteikumiem *Sabiedrība* jau pirms aizdevuma līguma galējā izpildes termiņa iegūst tiesības saņemt gan neatmaksāto procentu summu, gan arī aizdevuma summu.

Līguma noteikumu 5.5.apakšpunkta noteikums jau paredz *Sabiedrības* tiesības saņemt līgumsodu 3% apmērā no termiņā nesamaksātās summas par katru kavējuma dienu, ja patērētājs nav ievērojis maksājuma grafikā noteiktos maksājuma atmaksas termiņus un apmērus, kas motivē patērētāju nokārtot savas līgumsaistības atbilstoši līguma noteikumiem. Savukārt, ja *Sabiedrība* vienpusēji atkāpjas no *Līguma noteikumu* 4.1.1.apakšpunktā minētā iemesla dēļ:

1) *Sabiedrība* iegūst vēl papildus līgumsodu 25% apmērā no neatmaksātās aizdevuma summas;

2)finansiālo saistību savlaicīgas neizpildes gadījumā – vēl 3% procentus no neatmaksātās aizdevuma summas daļas par katru nākamo šī pienākuma kavējuma dienu.

Tādējādi *Sabiedrībai* šādā gadījumā ir tiesības piemērot patērētājam līgumsodu, kas neatbilst patērētāja spējām un nav samērojams ar *Sabiedrības* interesēm – savlaicīgi saņemt aizdevuma atmaksu un peļņu procentu veidā.

Ņemot vērā iepriekš minēto un saskaņā ar *PTAL* 5.panta otrās daļas 5.punkta, 6.panta trešās daļas 1. un 4.punkta noteikumiem, *PTAC* vērtē *Līguma noteikumu 5.4.apakšpunkta* noteikumus kā netaisnīgus.

Līguma noteikumu 6.3.apakšpunkta noteikumi paredz, ka „*Aizdevējs patur tiesības jebkurā laikā vienpusēji grozīt Līguma Vispārējos noteikumus un Aizdevēja noteiktos izcenojumus, par to 30 dienas iepriekš brīdinot Aizņēmēju. Puses vienojas, kas brīdinājums par izmaiņām Līguma Vispārējos noteikumus vai Aizdevēja noteiktajos izcenojumos tiks publicēts Latvijas Republikas oficiālajā laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”.*

Līguma noteikumu 6.4.apakšpunkts paredz, ka „*Ja Aizņēmējs iepriekš minētajā termiņā nav cēlis iebildumus, tiek pieņemts, ka Aizņēmējs ir piekritis izmaiņām.*”

PTAC norāda, ka saskaņā ar *PTAL* 6.panta trešās daļas 12.punkta noteikumiem par netaisnīgu uzskatāms līguma noteikums, kas „*atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam vienpusēji grozīt līguma noteikumus vai preces vai pakalpojuma raksturojumu.*” *PTAC* secina, ka *Līguma 6.3.apakšpunkta* noteikumi paredz ne tikai *Sabiedrības* tiesības vienpusēji grozīt *Līguma* vispārējos noteikumus (piemēram, līgumsoda apmēru), bet arī par grozījumiem nepaziņot individuāli, grozījumus publicējot laikrakstā „*Latvijas Vēstnesis*”, tādējādi ierobežojot patērētāju iespējas vispār uzzināt par iespējamajiem grozījumiem. *PTAC* norāda, ka *Līguma noteikumu 6.3. un 6.4.apakšpunkta* noteikumi saskaņā ar *PTAL* 5.panta otrās daļas 5.punkta un 6.panta trešās daļas 1. un 12.punkta noteikumiem ir netaisnīgi līguma noteikumi.

Līguma noteikumu 9.2.apakšpunkta noteikumi paredz, ka „*Ja neizdodas panākt vienošanos, strīdi tiek izskatīti Vidzemes priekšpilsētas šķīrējtiesā, Rīgā, saskaņā ar šīs šķīrējtiesas reglamentu viena šķīrējtiesneša sastāvā latviešu valodā vai tiesā pēc prasītāja izvēles.*”

PTAC norāda, ka konkrētās šķīrējtiesas klauzula ierobežo patērētāja tiesības griezties tiesā un ierobežo patērētāja izvēles brīvību izvēlēties tiesību sargājošo iestādi, kurā vērsties, jo, ja prasītājs ir pakalpojuma sniedzējs, prasība tiek celta šķīrējtiesā, un patērētājs nevar „izvairīties” no šķīrējtiesas procesa. Tāda klauzulas redakcija teorētiski paredz (bet praksē tā notiek gandrīz katrā gadījumā), ka var tikt aizskartas tieši tās pašas patērētāja intereses, kuras tiek aizskartas klasiskās šķīrējtiesas klauzulas gadījumā.

Šādu viedokli apstiprina arī Administratīvā rajona tiesa (Administratīvās rajona tiesas 2005.gada 12.augusta spriedums lietā Nr. A42241705 (A2417-05/13)), 14.1.punkts) norādot, ka „*patērētāja izvēles brīvība varētu realizēties tikai tādā gadījumā, ja šajās [līguma punktā norādītajās] tiesību sargājošajās iestādēs vērstos pats patērētājs. Savukārt gadījumā, ja pakalpojuma sniedzējs.....strīda risināšanai izvēlētos vērsties šķīrējtiesā, patērētājam būtu bijusi liegta izvēles brīvība strīda*

risināšanas iestādes izvēlē.. Tādējādi šāds *Līguma noteikums* nostāda patērētāju savu tiesību realizācijai neizdevīgā stāvoklī un atbilstoši *PTAL* 6.panta trešās daļas 1. un 7.punkta noteikumiem (kontekstā ar *PTAL* 5.panta otrās daļas 5.punkta noteikumiem) uzskatāms par netaisnīgu līguma noteikumu.

Nemot vērā iepriekš minēto *Līguma noteikumu* izvērtējumu, *PTAC* saskaņā ar *PTAL* 3.panta 2.punktu, 5.panta otrās daļas 5.punktu, 6.panta pirmo daļu, 6.panta trešās daļas 1., 4. un 7.punktu, piekto, sesto un septīto daļu, *Noteikumu* 11.5.apakšpunktu, 17., 21.punktu un pamatojoties uz *PTAL* 25.panta ceturtās daļas 6.punktu un astotās daļas 1.punktu, desmito daļu, *Nolikuma* 4.13.apakšpunktu **uzdod Sabiedrībai:**

1)pārtraukt pildīt ar patērētājiem noslēgtajos aizdevuma līgumos tāda paša satura līguma noteikumus kā *Līguma noteikumu 4.1.5.apakšpunktā* ietvertais noteikums daļā, kas paredz, ka *Sabiedrība* ir tiesīga vienpusēji atkāpties, ja „*pret Aizņēmēju vai Galvotāju ir celta prasība tiesā...*”, kā arī tāda paša satura noteikumus kā *Līguma noteikumu 5.4., 6.3., 6.4. un 9.2.apakšpunkta* noteikumi, kurus *Sabiedrība* un patērētājs nav atsevišķi apsprieduši;

2)mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas grozīt patērētājiem piedāvātajos aizdevuma līgumu projektos šajā administratīvajā aktā norādīto netaisnīgo *Līguma noteikumu 4.1.5.apakšpunkta* noteikumu daļā, kas paredz, ka *Sabiedrība* ir tiesīga vienpusēji atkāpties ja „*pret Aizņēmēju vai Galvotāju ir celta prasība tiesā...*”, netaisnīgos *Līguma noteikumu 5.4., 6.3., 6.4. un 9.2.apakšpunkta* noteikumus, kā arī neskaidro *Līguma noteikumu 4.1.3.apakšpunkta* noteikumu daļā, kas paredz *Sabiedrībai* ir tiesības vienpusēji atkāpties no aizdevuma līguma gadījumā, ja „*...Galvotāja vai Aizņēmēja ikmēneša ienākumi ievērojami samazinās...*”;

3)mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas ietvert noteikumu, ka patērētājam ir tiesības uz taisnīgu kopējo kredīta izmaksu samazinājumu, ja viņš atmaksu veic pirms noteiktā termiņa atbilstoši *Noteikumu 11.5.apakšpunkta* noteikumiem patērētājiem piedāvātajos aizdevuma līgumu projektos;

4)sniegt informāciju *PTAC* par administratīvā akta izpildi pirms administratīvā akta nolemjotās daļas 2. un 3.punktā noteiktā izpildes termiņa beigām atbilstoši *PTAL* 25.panta desmitās daļas noteikumiem (t.sk., iesniedzot arī grozīto līguma projektu).

Saskaņā ar *Administratīvā procesa likuma* 70.panta pirmo daļu, 76.panta pirmo daļu un otro daļu, 79.panta pirmo daļu un *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* 25.panta pirmo daļu šo administratīvo aktu var apstrīdēt Latvijas Republikas Ekonomikas ministrijā viena mēneša laikā kopš tā paziņošanas adresātam, iesniedzot iesniegumu par administratīvā akta apstrīdēšanu *PTAC* (K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013).

Direktore

B.Vītoliņa

...